

9.11.2021

VN/16839/2021

Ohje ennakoäänestyksen vaalitoimitsijan varautumisesta koronatilanteeseen

- Kesäkuun 2021 kuntavaalit toimitettiin terveysturvallisesti oikeusministeriön ja Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen ohjeistuksen mukaisesti. Äänestyspaikoilla noudatettiin monipuolisia järjestelyitä, joilla turvattiin äänestämistä epidemiatilanteesta huolimatta. Aluevaalit tullaan toimittamaan tammikuussa 2022 epidemiatilanteen edellyttämällä järjestelyillä, joita käydään läpi tässä ohjeessa.

Yleistä

- Koronavirustilanne voi olla erilainen eri puolilla maata. Vaalitehtävissä maskin käyttämisessä noudatetaan alueellisten ja paikallisten viranomaisten (sairaanhoidopiirit ja kunnat) suosituksia.
- Jos paikalliset terveysviranomaiset antavat tästä ohjeesta poikkeavia terveysturvallisuusohteita, niitä noudatetaan tämän ohjeen asemesta.
- Koronatilanteessa äänestäjillä voi olla äänestystilanteeseen tai muiden äänestäjien käyttäytymiseen liittyviä huolia, joita he mahdollisesti myös esittävät vaalivirkailijoille. Vaalitoimitsijan on kaikissa tilanteissa huolehdittava äänestystilanteen turvallisuudesta ja neuvottava ohjeiden noudattamisessa. Mahdollisten ongelmatilanteiden varalta katso ohjeistusta vaaliohjeesta nro 4 ja tarvittaessa ota yhteyttä keskusvaalilautakuntaan.
- Jos saat koronavirustautiin sopivia oireita, jää heti kotiin ja ilmoita tilanteesta viipymättä vastaavalle vaalitoimitsijalle tai keskusvaalilautakuntaan. Koronaviruksesta sairastuneiden oireita ovat olleet kuume, yskä, kurkkukipu, hengenahdistus, lihaskivut,

väsytys, nuha, pahoinvointi ja ripuli. Taudin yhteydessä on kuvattu myös maku- ja hajuistuin häiriöitä. Katso lisätietoja <http://www.omaolo.fi>.

Ennakkotoimenpiteet

- Kiinnitä huomiota asiointipisteiden ja äänestyskoppien sijoitteluun mahdollisimman väljästi niin, etteivät kulkureitit ruuhkaudu.
- Voit merkitä lattiaan jonotuspaikat 2 metrin etäisyydelle toisistaan.
- Varaa äänestyspaikalle toimitsijoiden eteen pöydälle läpinäkyvä seinäke, jos niitä on saatavilla. Seinäkkeen alaosassa on oltava aukko, josta asiakirjoja voi antaa ja ottaa.
- Vaalitoimitsijoita on oltava riittävästi varalla jopa siinä tapauksessa, että kaikki vaalitoimitsijat sairastuisivat tai jouduttaisiin asettamaan karanteeniin. Vaalilain mukaan ennakköäänestyspaikalla on oltava vähintään kaksi vaalitoimitsijaa samanaikaisesti saapuvilla. Keskusvaalilautakunta huolehtii vaalitoimitsijoiden riittävästä määrästä.
- Äänestyspaikalla voi olla saatavilla kertakäyttöisiä maskeja niille äänestäjille, joilla ei ole omaa maskia mukanaan.
- Käsihuuhdetta tulee olla tarjolla äänestyspaikalla sinne tullessa, lähetekirjeen täyttämisen yhteydessä (äänestysten vastaanotossa) ja äänestyspaikasta lähdettäessä. Laita käsien puhdistamisesta kertova opaste näkyville äänestyspaikassa.

Toimenpiteet päivän aikana

- Varmista, että tilassa on mahdollisimman hyvä ilmanvaihto ja että äänestäjät asioivat äänestyshuoneistossa mahdollisimman joutuisasti.
- Jos tila on pieni, rajaa samaan aikaan asioivien äänestäjien määrää ja järjestä jonottaminen huoneiston ulkopuolella esimerkiksi aulassa tai käytävässä, jos se on mahdollista.
- Suunnittele äänestäjien kulku äänestyspaikalle mahdollisuuksien mukaan niin, että ulos ja sisään kulkevat äänestäjät välttyvät kohtaamasta toisiaan.
- Pidä mahdollisuuksien mukaan etäisyyttä äänestäjiin ja muihin vaalitoimitsijoihin.

- Puhdista yhteiskäytössä olevat laitteet ennen käyttöäsi pyyhkäisemällä ne alkoholipitoisella puhdistusaineella.
- Usein kosketeltavat pinnat ja äänestyskopin kynät on hyvä puhdistaa säännöllisesti.
- Karanteeniin tai eristykseen tartuntatautilääkärin päätöksellä määrätyn henkilön on noudatettava tartuntatautilääkärin antamaa ohjeistusta, eikä hänen pidä tulla sisään äänestyspaikkaan. Karanteenissa ja eristyksessä olevia sekä hengitystieoireisia on ohjeistettu mieluiten odottamaan äänestämistä vaalipäivään. Vaalitoimitsijan ei kuitenkaan kuulu kysellä äänestäjiltä heidän terveydentilaansa koskevia asioita, kuten mahdollisesta eristyspäätöksestä.

Äänestystapahtuma

- Jos äänestäjä käyttää maskia, äänestäjän ei tarvitse poistaa maskia vielä siinä vaiheessa, kun äänestäjän henkilöllisyystodistus tarkastetaan ensimmäisen kerran ja äänestäjälle annetaan äänestyslippu. Tällöin vain varmistetaan, että äänestäjällä on mukanaan henkilöllisyystodistus.
- Vaikka alueellinen maskisuositus olisi voimassa, jos äänestäjä kieltäytyy maskin käytämisestä, se ei kuitenkaan ole este päästä äänestämään.
- Jos vaalitoimitsijalla ei ole selvyyttä maskia käyttävän äänestäjän henkilöllisyydestä, äänestäjän tulee poistaa maski, jotta tunnistaminen on mahdollista. Äänestäjien nähtävälle on laitettava ohje maskin turvallisesta poistamisesta. Varaa äänestäjän käyttöön alkoholipitoista käsihuuhdetta sekä henkilöllisyystodistukselle paikka tai alusta, josta todistuksen voi helposti tarkastaa.
- Ohjeista tarvittaessa suullisesti äänestäjää henkilöllisyyden tarkastustilanteessa:
  - Ojenna henkilöllisyystodistuksesi tarkastettavaksi.
  - Ota maski kasvoiltasi tarttuen korvalenkkeihin molemmin puolin.
  - Pidä maskia samalla poistamisotteella käsissäsi tarkastuksen ajan.
  - Älä laske maskia käsistäsi.
  - Kun saat tarkastajalta luvan laittaa maskin yllesi, pue maski varoen koskettamatta kasvojasi.
  - Käytä käsihuuhdetta. Laita henkilöllisyystodistuksesi talteen.

- Jos äänestäjä kieltäytyy maskin poistamisesta, eikä hänen henkilöllisyyttään sen vuoksi voida todeta, äänestystä ei voida ottaa vastaan. Vaalilain mukaan äänestäjä on velvollinen esittämään vaalitoimitsijalle selvityksen henkilöllisyydestään.